

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph.D. v právní věci **žalobce: J. L.**, nar. „X“, bytem „X“, zastoupeného JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem, sídlem Symfonická 1496/9, Praha, proti **žalované: České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, v řízení o žalobách proti rozhodnutím žalované ve věci žádosti o zvýšení důchodu ze dne 5.4.2017, č.j. „X“, a ve věci odnětí zvláštního příspěvku k důchodu ze dne 5.4.2017, č.j. „X“,

t a k t o :

I. Žaloby se zamítají.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se dvěma samostatně podanými žalobami (spojenými pod sp. zn. 75 Ad 11/2017) domáhal jednak zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 5.4.2017, č.j. „X“, kterým bylo částečně změněno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 9.1.2017, č.j. „X“, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o zvýšení důchodu poskytnutím příplatku k důchodu z důvodu služby ve vojenském táboře nucených prací, tak, že do výroku rozhodnutí bylo doplněno „pro nesplnění podmínek ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů“, a ve zbytku bylo toto rozhodnutí potvrzeno, a jednak se domáhá zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 5.4.2017, č.j. „X“, kterým byly zamítnuty námitky žalobce a potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 9.1.2017, č.j. „X“, ve věci poskytnutí zvláštního příspěvku k důchodu, jímž byl žalobci zvláštní příspěvek k důchodu v měsíční výši 2.676,- Kč ode dne 8.1.2017 odňat.

Žalobce v žalobách uvedl, že byl od dne 28.10.1953 do dne 22.12.1955 zařazen do

vojenského tábora nucených prací. Rozhodnutím žalovaném ze dne 30.10.1998 byl žalobci přiznán příplatek k důchodu podle § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích (dále jen „zákon o mimosoudních rehabilitacích“), za dobu od dne 28.10.1953 do dne 31.12.1954. Dle názoru žalobce má na tento příplatek nárok a to i za dobu od dne 1.1.1955 do dne 22.12.1955. Podstatné je podle žalobce to, že byl dne 28.10.1953 zařazen do vojenského tábora nucených prací a propuštěn do civilu až dne 22.12.1955. Zákon o mimosoudních rehabilitacích nepodmiňuje „politickou nespolehlivost“ přidělením klasifikace E, která se přidělovala až od roku 1950 a přestala se fakticky přidělovat v roce 1953. Politickou nespolehlivost je nutno posuzovat individuálně i s přihlédnutím k tomu, že hodnocení, která tehdy vojenští velitelé prováděli, byla často svévolná a rozporuplná. O žalobci například napsali, že je „politicky spolehlivý, méně politicky vyspělý, v ČSM není činný, potřebuje kolektivní vedení.“ Tam kde jsou takováto rozporuplná tvrzení, je třeba rozhodovat ve prospěch postižených osob, tj. těch, kteří byli zařazeni do vojenských táborů nucených prací. Žalobce odkázal na rozsudek Krajského soudu v Brně č.j. 33 Ad 33/2015-48 a rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 187/2000, I. ÚS 605/03, II. ÚS 290/05, I. ÚS 565/03, I. ÚS 712/05, I. ÚS 2366/07, I. ÚS 819/15.

Žalovaná ve svých písemných vyjádřeních navrhla žaloby zamítnout a zrekapitulovala dosavadní průběh řízení a uvedla, že žalobce byl při odvodu klasifikován označením Cd, tj. schopen pro středně těžkou fyzickou práci a poukázala na stanovisko Vojenského historického ústavu Praha ze dne 19.7.2000, dle něhož všichni branci Cj a Cd byli po politické stránce prověřeni, tj. byli politicky spolehliví. Podle § 24 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích není podmínkou pro nárok na příplatek k důchodu pouhé zařazení do (pomocného) technického praporu, neboť podle § 18 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích se musí jednat o občany, kteří byli označeni za politicky nespolehlivé. Žalobce byl odveden až od 28.10.1953, tj. v době, kdy již československá armáda používala klasifikaci k rozřazování branců a kdy ke službě u (pomocných) technických praporů nastupovaly i jiné osoby než jen politicky nespolehlivé. U těchto útvarů sloužily i osoby s klasifikací A, tj. politicky spolehlivé (horníci z povolání, vybrané profese ve stavebnictví), vojáci z řad technického personálu, osoby se zdravotní klasifikací Cj a Cd, vojáci z trestu přeložení z bojových útvarů, osoby trestané za kriminální delikty, příslušníci národnostních menšin, apod. Žalovaná ve svých rozhodnutích vyšla z vyjádření Ministerstva obrany, dle kterého byli politicky nespolehliví vojáci označeni klasifikací E. Žalobce byl však nejprve označen klasifikací A, která byla následně změněna na klasifikaci Cd.

V replice žalobce uvedl, že žalovaná přehlíží „Statut pro činnost vojenských pracovních jednotek ze srpna 1952,“ kde je výslovně řečeno, že pomocné technické prapory „se zřizují, aby prací byly převychovány politicky nespolehlivé osoby.“ Jedinou výjimkou, kdy do pomocných technických praporů byli zařazováni i osoby spolehlivé, byli vojáci-horníci jako instruktoři. Žalobce však touto výjimkou nebyl. Žalobce musel snášet příkoří spojená s pobytem ve vojenském táboře nucených prací a nepatřil mezi uvedené výjimky, proto mu příplatek k důchodu náleží.

Strany se k jednání soudu bez omluvy nedostavily.

Soud provedl při jednání z vlastní iniciativy podle § 52 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“) důkaz str. 20 až 27, str. 49 knihy Bílek, J.: Pomocné technické prapory. O jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci, Úřad dokumentace

a vyšetřování zločinů komunismu, Praha, 2002, č.l. 41 soudního spisu a k návrhu žalobce provedl jako důkaz Statut pro činnost vojenských pracovních jednotek ze srpna 1952, č.l. 32 soudního spisu.

Soud s ohledem na věk žalobce a charakter sporné dávky, jejímž účelem je reparovat v minulosti způsobené křivdy, přistoupil k přednostnímu projednání věci podle § 56 odst. 1 s.ř.s.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumal podle části třetí dílu prvního dílu hlavy druhé zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“), která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanoveních § 71 odst. 1 písm. c) a písm. d), a odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první tohoto zákona. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost napadeného rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s.ř.s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s.ř.s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Po přezkoumání skutkového a právního stavu a provedeném ústním jednání dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.

Soud konstatuje, že nárok na příplatek k důchodu, jehož se žalobce domáhá, upravují následující ustanovení právních norem.

Podle § 18 odst. 1 zákona o soudních rehabilitacích se zrušují rozkazy, kterými byly občané označeni za politicky nespolehlivé zařazení v letech 1948 až 1954 do vojenských táborů nucených prací po dobu základní vojenské služby a výjimečného vojenského cvičení podle § 39 zákona č. 92/1949 Sb., branný zákon. Za vojenské tábory nucených prací se pro účely tohoto zákona považují silniční prapory ženijního vojska zřízené od 2. 8. 1948 do 1. 9. 1950 a pomocné technické prapory a vojenské báňské oddíly, jejichž příslušníci byli na důlní práce odvedeni od 25. února 1948 do 1. září 1950 a pracovali v dolech nejméně 12 měsíců bez předepsaného pravidelného střídání. Příslušníci vojenských báňských oddílů uvedených ve větě druhé se považují za osoby oprávněné podle § 14 odst. 2, i kdyby nebyli do vojenských báňských oddílů zařazení na základě rozkazů.

Podle § 24 odst. 4 zákona o soudních rehabilitacích za účelem zmírnění křivd způsobených osobám uvedeným v § 18 odst. 1 se k důchodu poskytuje příplatek 15,- Kčs za každý měsíc této služby. Příplatek k důchodu se vyplácí jen do výše, která spolu s důchodem nepřevyšuje nejvyšší výměru důchodu stanovenou zvláštními předpisy. Pro příplatek k důchodu platí obdobně § 58a zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 306/1991 Sb.

Z uvedeného vyplývá, že nárok na příplatek k důchodu podle § 24 odst. 4 zákona o soudních rehabilitacích zakládá splnění několika podmínek, a to mimo jiné označení občana jako politicky nespolehlivého a tento občan musel být zařazen v letech 1948 až 1954 do vojenského tábora nucených prací po dobu základní vojenské služby.

Mezi stranami je sporu o tom, zda žalobce splňuje podmínku „označení za politicky nespolehlivého“ podle § 18 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích. Žalobce má za to,

že postačuje, aby byl zařazen k pomocnému technickému praporu v uvedeném období. Soud však tento názor nesdílí.

Z přípisu Ministerstva obrany, sekce právní, odbor pro válečné veterány, ze dne 26.10.2015, č.j. 0106/005/2015-1322, vyplývá, že žalobce vojenskou základní službu nastoupil dne 28.10.1953 a sloužil v období od dne 28.10.1953 do dne 31.10.1953 u 51. pomocného technického praporu (PTP), který byl ke dni 1.11.1953 reorganizován na 51. technický prapor (TP), kde žalobce sloužil od 1.11.1953 do 22.12.1955, kdy žalobce ukončil základní vojenskou službu. V uvedeném přípise je dále uvedeno, že ve spisové dokumentaci není uveden záznam, že by jmenovaný u pomocného technického praporu sloužil jako osoba politicky nespolehlivá.

V přípisu Ministerstva obrany, sekce právní, odbor pro válečné veterány, ze dne 10.10.2016, č.j. 0106/005/2016-1322, je uvedeno, že klasifikace E, označující politickou nespolehlivost, není v osobním spise žalobce uvedena. Dále je konstatováno, že odvodní komise OVV Duchcov stanovila žalobci dne 29.8.1953 klasifikaci A, tj. schopen. Při dalším jednání dne 3.10.1953 došlo ke změně v jejím stanovisku, neboť žalobci určila klasifikaci „Cd“, tj. schopen pro středně těžkou fyzickou práci. Dále je odkázáno na stanovisko Vojenského historického ústavu Praha ze dne 19.7.2000, kde se uvádí, že všichni branci Cj a Cd byli po politické stránce prověřeni, tj. byli politicky spolehliví. Na rozdíl od nich měli politicky nespolehliví vojáci klasifikaci E, která měla přednost před všemi zdravotními klasifikacemi a určovala je bez výjimky ke službě v PTP. Závěrem je v přípise uvedeno, že v evidenčním listu brance je ke dni 3.10.1953 uvedeno: „Politicky spolehlivý, méně politicky vyspělý, v ČSM není činný. Potřebuje kolektivního vedení. Doporučujeme zařadit s ohledem na zdravotní stav k TP.“

Skutečnost, že u pomocných technických praporů a později u technických praporů nesloužili pouze vojáci politicky nespolehliví s klasifikací E, ale i vojáci klasifikovaní jako Cj – schopen pro těžkou fyzickou práci a Cd – schopen pro středně těžkou fyzickou práci, do kterých měli být zařazováni branci, kteří by podle zdravotního a mentálního stavu patřili mezi neschopné, ale které mohla armáda využít k fyzické práci, vyplývá i z odborné publikace vydané Úřadem dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, kterou soud provedl jako důkaz. Dále je v této publikaci uvedeno, že klasifikace politické nespolehlivosti E měla přednost před zdravotními klasifikacemi (str. 21).

Za takto zjištěné skutkové situace musí soud konstatovat, že podmínka přiznání příplatku k důchodu spočívající v označení občana jako politicky nespolehlivého má své odůvodnění, neboť do (pomocných) technických praporů byli zařazováni i vojáci z jiných důvodů než byla politická nespolehlivost, a proto od ní nelze odhlížet. To, že to byl případ právě žalobce je zřejmé ze záznamu odvodní komise ze dne 3.10.1953, kterou žalobce necitoval v žalobě celou. Zásadní podle soudu je to, že doporučení k zařazení žalobce k technickému praporu je odůvodněno zdravotním stavem, což vyvrací argumenty žalobce směřující k tomu, že pojmy jako politická spolehlivost či politická vyspělost jsou neurčité a byly přiřazovány nahodile.

Shora uvedené závěry, vyvracející tezi žalobce, že k přiznání nároku na příplatek k důchodu postačuje být zařazen do vojenského tábora nucených prací k (pomocným) technickým praporům, potvrzuje i předchozí judikatura Nejvyššího správního soudu, z jehož rozhodnutí vyplývá, že nepostačuje formální zařazení u pomocného technického praporu

k prokázání politické nespolehlivosti (srov. rozsudek NSS ze dne 26.2.2010, č.j. 4 Ads 164/2009-39, www.nssoud.cz). Pokud se žalobce dovolává případu řešeného Krajským soudem v Brně pod sp. zn. 33 Ad 33/2015, soud zde podobnost nevidí. V uvedeném případě sp. zn. 33 Ad 33/2015 totiž ze správního spisu nevyplývalo vůbec posouzení žalobce, tedy zda se jednalo o osobu klasifikovanou jako politicky spolehlivou či nespolehlivou. V případě žalobce byla však klasifikace použita, a to Cd, nikoliv klasifikace E. Žalobcem zmiňovaná judikatura Ústavního soudu na věc nedopadá a důkaz Statutem pro činnost vojenských pracovních jednotek ze srpna 1952 rovněž učiněná zjištění nezpochybňuje, neboť do vojenských pracovních jednotek, mezi které patřily i (pomocné) technické prapory měly být zařazovány i osoby se zdravotní kvalifikací Cj a Cd, což je případ žalobce

Soud nijak nezpochybňuje útrapy, které musel žalobce ve vojenském táboře nucených prací snášet, jak je však uvedeno v ustanovení § 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích, tento zákon je určen ke zmírnění jen některých, nikoliv všech, křivd způsobených v době nesvobody a soud musí v tomto ohledu respektovat vůli zákonodárce. Soud tak nemůže konstatovat, že by žalovaná interpretovala ustanovení § 18 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích v rozporu s úmyslem zákonodárce.

S ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti soud uzavírá, že žalobce nesplňoval podmínku politické nespolehlivosti ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích, a proto mu příplatek k důchodu podle § 24 odst. 4 zákona o mimosoudních rehabilitacích nenáleží, soud proto žaloby podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. ve výroku rozsudku ad I. zamítl.

Současně soud podle ust. § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve výroku ad II. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce nebyl ve věci úspěšný a žalované náhrada nákladů řízení nepřísluší.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 26. června 2017

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Gabriela Zlatová